

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 23/2019-44

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a zo sudcov Miroslava Duriša a Ladislava Duditša (sudca spravodajca) prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa [REDACTED], zastúpeného advokátskou kanceláriou URBÁNI & Partners s. r. o., Skuteckého 17, Banská Bystrica, IČO 36 646 181, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Rastislav Urbáni, PhD., LL.M., proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 1 Tdo V 6/2017 zo 14. mája 2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Rekapitulácia ústavnej sťažnosti

1. Uznesením č. k. I. ÚS 23/2019 zo 16. januára 2019 prijal ústavný súd na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľa vo veci namietaného porušenia jeho základných práv garantovaných čl. 46 ods. 1, čl. 50 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a taktiež práv garantovaných čl. 3, čl. 5 ods. 1 písm. a), čl. 6 ods. 1, 2 a 3 písm. b), d) a čl. 7 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 1 Tdo V 6/2017 zo 14. mája 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“), ktorým bolo dovolanie sťažovateľa odmietnuté pre nesplnenie dovolacích dôvodov.

2. Ústavná sťažnosť sťažovateľa je vedená pod sp. zn. I. ÚS 23/2019 a pôvodne bola pridelená sudcovi spravodajcovi Milanovi Lalíkovi. Do uplynutia jeho funkčného obdobia sudcu ústavného súdu (16. februára 2019) nebolo o ústavnej sťažnosti sťažovateľa rozhodnuté. Na základe čl. X bodu 5 Dodatku č. 1 k Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 prijatého plénom ústavného súdu 16. októbra 2019 boli nevybavené veci sudcov, ktorých funkčné obdobie uplynulo 16. februára 2019, prerozdelené medzi sudcov menovaných do funkcie 10. októbra 2019, a to náhodným výberom pomocou technických

a programových prostriedkov. Ústavná sťažnosť sťažovateľa bola pridelená sudcovi spravodajcovi Ladislavovi Duditšovi, ktorý je členom IV. senátu ústavného súdu. Ten v roku 2021 pracuje v zložení Libor Duľa (predseda senátu), Miroslav Duriš a Ladislav Duditš. Uznesením č. k. I. ÚS 86/2021-7 z 23. februára 2021 bol z konania a rozhodovania veci vylúčený predseda senátu Libor Duľa, ktorého zastupuje predseda senátu III. ÚS Robert Šorl.

3. Ku skutkovému priebehu konania pred všeobecnými súdmi je potrebné uviesť, že sťažovateľ bol odsúdený rozsudkom Špecializovaného trestného súdu č. k. PK-1T/23/2013 z 31. júla 2014 (ďalej len „rozsudok špecializovaného trestného súdu“) pre pokračovací zločin prijímania úplatku podľa § 328 ods. 1, 2 Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona. Proti rozsudku špecializovaného trestného súdu podal odvolanie sťažovateľ, ako aj prokurátor, o oboch odvolaniach rozhodol najvyšší súd rozsudkom č. k. 2 To 13/2014 z 19. januára 2016 (ďalej len „rozsudok najvyššieho súdu“) tak, že odvolanie sťažovateľa ako nedôvodné zamietol a na podklade odvolania prokurátora rozsudok špecializovaného trestného súdu zrušil a ako druhostupňový súd sám uznal sťažovateľa vinným z pokračovacieho zločinu prijímania úplatku podľa § 329 Trestného zákona, teda zmenil právnu kvalifikáciu skutku tak, že k stíhanému trestnému činu došlo v súvislosti s obstarávaním veci všeobecného záujmu, pričom mu bol uložený rovnaký trest odňatia slobody ako rozsudkom špecializovaného trestného súdu vo výmere troch rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia. Proti rozsudku podal sťažovateľ dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením tak, že ho podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol, pretože nebol splnený uplatnený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, pričom pre úplnosť je potrebné uviesť, že sťažovateľ iný dôvod v dovolaní formálne neuplatnil.

4. Sťažovateľ napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu v ústavnej sťažnosti vytýka totožné skutkové a právne nedostatky, ktoré uplatnil už v dovolaní proti rozsudku najvyššieho súdu. Primárne namieta, že dovolací súd sa nedostatočne a v konečnom dôsledku nesprávne zaoberal právnym posúdením jeho skutkov ako trestného činu spáchaného v súvislosti s obstarávaním veci všeobecného záujmu v kontexte ním uplatneného dovolacieho dôvodu, pričom dovolací súd podľa jeho názoru *«napádaným uznesením len stroho prebral závery a skutočnosti poznamenané tým istým súdom, avšak ešte súdom v pozícii odvolacieho orgánu, a keďže sa jedná o de facto „totožný“ súd aj keď nižšieho stupňa, dostatočne sa nezaoberal správnosťou jeho rozhodovacej činnosti a mnou podané dovolanie stroho a bez adekvátneho odôvodnenia odmietol na základe § 382 písm. c) Trestného poriadku.»*. Z pohľadu svojich procesných práv v konaní pred všeobecnými súdmi sťažovateľ namietal nevysporiadanie sa odvolacieho súdu s jeho návrhmi na doplnenie dokazovania, čím podľa jeho názoru *„došlo k zásadnému porušeniu práva na obhajobu... čím sa dovolací súd vôbec nezaoberal.“*. Napokon je nevyhnutné uviesť, že najrozsiahlejšiu časť argumentácie sťažovateľa v ústavnej sťažnosti predstavujú námietky týkajúce sa nedostatočného a nesprávneho zistenia skutkového stavu zo strany súdu prvého stupňa, ako aj odvolacieho súdu, pred ktorými podľa názoru sťažovateľa *„nedošlo k zisteniu alebo preukázaniu skutkového stavu bez dôvodných pochybností a najvyšší súd sa vôbec mnou uvedenými dôvodmi v napadnutom rozhodnutí nezaoberal a pri svojej rozhodovacej činnosti neprihliadal na tieto pochybnosti, ktoré do istej miery vyvracajú uskutočnenie priebehu skutkového deja, ako to poukazovali či už [černá štvorcová oblasť] alebo sv. [černá štvorcová oblasť].“*

5. Sťažovateľ preto navrhol, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že „uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 TdoV 6/2017 zo dňa 14.05.2018 boli porušené práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 3, čl. 5 ods. 1 písm. a), čl. 6 ods. 1 čl. 6 ods. 2 a čl. 6 ods. 3 písm. b) a d) a čl. 7 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.“. Sťažovateľ ďalej navrhol, aby ústavný súd po vyslovení porušenia ním označených práv zrušil napadnuté uznesenie a vec vrátil najvyššiemu súdu na nové konanie a rozhodnutie. Uplatnil si aj náhradu trov konania pred ústavným súdom.

II.

Postup ústavného súdu po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie

6. Na výzvu ústavného súdu sa k ústavnej sťažnosti po jej prijatí na ďalšie konanie vyjadril najvyšší súd podaním č. k. KP 3/2019-128 z 22. februára 2019 (ďalej len „vyjadrenie najvyššieho súdu“).

7. Vo vyjadrení najvyšší súd uviedol, že sťažovateľ v ústavnej sťažnosti používa rovnakú argumentáciu, akú použil už v rámci dovolacieho konania, a preto najvyšší súd sťažnostné námietky sťažovateľa v konaní pred ústavným súdom v súlade so systematickým delením odôvodnenia napadnutého uznesenia rozdelil na tri kategórie. V prvej kategórii sťažnostných námietok proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu sú námietky rýdzo skutkového charakteru týkajúce sa najmä vierohodnosti svedkov v trestnom konaní, hodnotenia vykonaných dôkazov, potreby aplikácie procesného pravidla *in dubio pro reo* (v pochybnostiach v prospech obvineného) a iné. Druhú kategóriu námietok tvoria námietky týkajúce sa porušenia práva na obhajobu, keď odvolací súd odmietol vykonať dôkazy, ktoré mu sťažovateľ predložil v rámci dovolacieho konania, pričom podľa názoru sťažovateľa to urobil bez odôvodnenia. Záverečnú kategóriu námietok formulovaných sťažovateľom v ústavnej sťažnosti predstavuje nesúhlas sťažovateľa s právnou kvalifikáciou skutkov, pre ktoré bol odsúdený, kde jedným z kvalifikačných znakov je obstarávanie veci všeobecného záujmu, s čím sa sťažovateľ nestotožnil. Aj napriek uplatneniu predmetných námietok zo strany sťažovateľa najvyšší súd napadnuté uznesenie považuje za veľmi podrobne odôvodnené a zároveň pridŕžajúce sa svojej konštantnej judikatúry. Z dôvodu načrtnutej duplicity sťažnostných a dovolacích námietok najvyšší súd v rozhodnej časti svojho vyjadrenia citoval relevantné časti odôvodnenia svojho napadnutého uznesenia, ktoré sú v kontexte sťažnostných námietok súčasťou posúdenia veci ústavným súdom v ďalšej časti odôvodnenia tohto rozhodnutia. Najvyšší súd v závere navrhol ústavnej sťažnosti sťažovateľa nevyhovieť.

8. K vyjadreniu najvyššieho súdu zaujal stanovisko sťažovateľ. Z jeho repliky vyplýva, že vyjadrenie najvyššieho súdu zobral na vedomie a na svojej ústavnej sťažnosti zotrval.

9. Kým najvyšší súd vyjadril súhlas s upustením od ústneho pojednávania, sťažovateľ vo svojich podaniach doručených ústavnému súdu 28. februára 2019 a 20. decembra 2019 uviedol, že na ústnom pojednávaní týkajúcom sa jeho ústavnej sťažnosti trvá. Podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) účinného od 1. januára 2021 ústavný súd môže v konaní o individuálnej sťažnosti od ústneho pojednávania upustiť, ak je na základe podaní účastníkov a spisov predložených ústavnému súdu zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci. V nadväznosti na splnenie zákonných podmienok ústavný súd v prejednávanej veci od ústneho pojednávania upustil, keďže od neho

nebolo možné očakávať ďalšie objasnenie veci, o čom svedčia aj stručné a obsahovo formálne vyjadrenia sťažovateľa po prijatí veci na ďalšie konanie. Zároveň je potrebné dodať, že na ústnom pojednávaní týkajúcom sa ústavnej sťažnosti trval výlučne sťažovateľ.

III.

Posúdenie veci ústavným súdom

10. Predmetom posúdenia je otázka, či v rozsahu uplatnených skutkových, procesných a právnych námietok sťažovateľa uvedených v bode 4 odôvodnenia tohto rozhodnutia prostredníctvom napadnutého uznesenia najvyššieho súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na prezumpciu nevinu podľa čl. 50 ods. 2 ústavy, základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy, práva nebyť mučený podľa čl. 3 dohovoru, práva na osobnú slobodu podľa čl. 5 ods. 1 písm. a), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, práva na prezumpciu nevinu podľa čl. 6 ods. 2 dohovoru, práva na obhajobu a kontradiktórnosť konania podľa čl. 6 ods. 3 písm. b) a d) dohovoru a napokon práva na zákonné odsúdenie a potrestanie podľa čl. 7 ods. 1 dohovoru.

11. Ústavná ochrana základných práv a slobôd, ako aj ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z príslušnej medzinárodnej zmluvy je rozdelená medzi všeobecné súdy a ústavný súd v súlade s princípom subsidiarity vyplývajúcim z čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sú všeobecné súdy primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ako aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Ústavný súd preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery všeobecného súdu tak môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňujúce a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01, II. ÚS 67/04, III. ÚS 581/2015).

12. Ústavný súd teda zdôrazňuje, že pri posúdení napadnutého uznesenia najvyššieho súdu jeho úlohou nebolo preskúmať správnosť skutkových a právnych záverov, o ktoré najvyšší súd oprel svoje rozhodnutie. Úloha ústavného súdu sa v danom prípade obmedzila na posúdenie otázky, či sa najvyšší súd s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľa vysporiadal adekvátne a preskúmateľne, a taktiež, či je odôvodnenie jeho rozhodnutia ústavnoprávne akceptovateľné.

13. Sťažovateľ prostredníctvom ústavnej sťažnosti o. i. súběžne namieta porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu garantovaného čl. 46 ods. 1 ústavy a taktiež porušenie práva na spravodlivé súdne konanie garantovaného čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd pri svojej rozhodovacej činnosti pri interpretácii obsahu a rozsahu základných práv a slobôd zohľadňuje judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva týkajúcu sa jednotlivých ľudských práv a základných slobôd garantovaných dohovorom. Základnému právu na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy zodpovedá v štruktúre práv garantovaných dohovorom právo na spravodlivé súdne

konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

14. Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia (napr. II. ÚS 209/04, III. ÚS 95/06, III. ÚS 206/07), t. j. na také odôvodnenie, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka konania na spravodlivý proces (m. m. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

15. Z pohľadu sťažovateľom už načrtnutých námietok skutkového a právneho charakteru týkajúcich sa napadnutého uznesenia sa ústavný súd zamerlal primárne na tie časti jeho odôvodnenia, v ktorých sa najvyšší súd zaoberal nenaplnením dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, pričom najvyšší súd v odôvodnení najprv vo všeobecnosti uviedol, že dovolanie predstavuje mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatne skončeným trestným veciam, pričom inštitút právoplatnosti predstavuje dôležitú záruku stability právnych vzťahov a právnej istoty. Dovolanie preto nemôže byť chápané len ako ďalšie odvolanie. Konkrétne vo vzťahu k sťažovateľom uplatnenému dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku s poukázaním na jeho explicitnú zákonnú úpravu, podľa ktorej dovolací súd nemôže správnosť a úplnosť zisteného skutku skúmať ani meniť, a preto je vždy viazaný konečným skutkovým zistením súdov nižšieho stupňa, vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému skôr konajúcimi súdmi vyjadrenému v tzv. skutkovej vete môže obvinený v rámci konania o dovolaní uplatňovať výlučne námietky právneho charakteru, avšak nikdy nie námietky skutkové. Podľa názoru najvyššieho súdu však sťažovateľ v prevažnej časti svojej dovolacej argumentácie len predostrel *„vlastný názor na hodnotenie dôkazov – odlišný od toho, ku ktorému dospeli súdy nižšieho stupňa a upozorňuje na nedostatky vo vykonanom dokazovaní, čo je však už s poukazom na vyššie uvedené v danom dovolacom konaní (konanom na podklade dovolania obvineného) bezpredmetné.“* Najvyšší súd prevažne skutkovú povahu námietok sťažovateľa identifikoval aj v jeho dovolacích tvrdeniach, pri ktorých sťažovateľ ešte v postavení dovolateľa niekoľkokrát explicitne zdôraznil, že zo strany konajúcich súdov nedošlo k zisteniu skutkového stavu bez dôvodných pochybností, a teda bolo v jeho prípade potrebné aplikovať procesné pravidlo *in dubio pro reo* (v pochybnostiach v prospech obvineného). Podľa názoru najvyššieho súdu *„v preskúmvanej veci súd prvého ani druhého stupňa vzhľadom na vykonané dokazovanie nemal žiadne pochybnosti o tom, že skutok sa stal v takej podobe, ako je to ustálené v skutkovej vete, pričom takýto záver musí dovolací súd akceptovať...“*. Keďže odôvodnenie napadnutého uznesenia vo vzťahu ku skutkovým námietkam sťažovateľa v dovolacom konaní v plnom rozsahu rešpektuje nielen jeho konštantnú judikatúru, ale tiež explicitné znenie normatívnej úpravy vyjadrenej v § 371 ods. 1 písm. i) časti vety za bodkočiarkou Trestného poriadku, ústavnému súdu vo vzťahu k tejto časti ústavnej sťažnosti neostávalo iné, než konštatovať ústavnoprávnu udržateľnosť takejto interpretácie a aplikácie právnych noriem zo strany najvyššieho súdu.

16. Vo vzťahu k najvyšším súdom konštatovanému nenaplneniu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku sa ústavný súd vzhľadom na obsah ústavnej sťažnosti musel vysporiadať aj s námietkou týkajúcou sa právneho posúdenia jeho skutkov ako skutkov spáchaných v súvislosti s obstarávaním vecí všeobecného záujmu. Podľa názoru sťažovateľa najvyšší súd *«napádaným uznesením len stroho prebral závery a skutočnosti poznamenané tým istým súdom, avšak ešte súdom v pozícii odvolacieho orgánu, a keďže sa jedná o de facto „totožný“ súd aj keď nižšieho stupňa, dostatočne sa nezaoberal správnosťou jeho rozhodovacej činnosti a mnou podané dovolanie stroho a bez adekvátneho odôvodnenia odmietol na základe § 382 písm. c) Trestného poriadku.»*. Ústavný súd sa po dôkladnej analýze odôvodnenia napadnutého uznesenia nestotožnil s citovanými tvrdeniami sťažovateľa, zisťujúc, že najvyšší súd právnomu posúdeniu skutku zisteného súdmi nižších stupňov venoval náležitú pozornosť, pričom v odôvodnení napadnutého uznesenia hneď v jeho úvode konštatoval, že subsumovateľnosť určitej námietky pod konkrétny dovolací dôvod *a priori* ešte neznamená aj úspešnosť jej uplatnenia. Je pravdou, že dovolací súd v odôvodnení napadnutého uznesenia vo vzťahu ku kvalifikačnému znaku obstarávania vecí všeobecného záujmu poukázal na vyčerpávajúce, presvedčivé a vecne správne odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, s ktorého závermi a právnymi úvahami sa plne stotožnil. Zároveň však vyčerpávajúcim spôsobom poukázal a do odôvodnenia napadnutého uznesenia prevzal všetky relevantné časti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu týkajúce sa právneho posúdenia zistených skutkov a taktiež ponúkol vlastné právne úvahy smerujúce k stotožneniu sa s právnym názorom odvolacieho súdu v načrtnutom smere. K tomu ústavný súd uvádza, že za situácie, keď sa dovolací súd stotožňuje s právnym názorom odvolacieho súdu by bolo procesne nevhodné, aby nad rámec právnych úvah odvolacieho súdu sám formuloval vlastné právne úvahy presahujúce tie, ktoré sú obsiahnuté v rozhodnutí súdov nižších stupňov iba preto, aby sa odsúdený necítil ukrátený na svojich právach. V uvedenom smere by preto bolo ústavnoprávne neudržateľné iba také rozhodnutie dovolacieho súdu, v ktorom by sa s príslušnými dovolacími námietkami nevysporiadal vôbec alebo by sa s nimi vysporiadal arbitrárnym spôsobom, ktorým by súčasne došlo k popretiu účelu konkrétnych základných práv garantovaných ústavou, resp. práv vyplývajúcich zo záväznej medzinárodnej zmluvy. V preskúmvanej veci sťažovateľa tak ústavný súd ani v nadväznosti na právne posúdenie skutkov spáchaných sťažovateľom neidentifikoval také vady napadnutého uznesenia, ktoré by ho oprávňovali vysloviť porušenie sťažovateľom označených práv zo strany najvyššieho súdu.

17. Z dôvodov uvedených v bodoch 15 a 16 odôvodnenia tohto rozhodnutia bolo možné dôjsť taktiež k záveru o neporušení čl. 50 ods. 2 ústavy, čl. 5 ods. 1 písm. a) dohovoru, čl. 6 ods. 2 dohovoru a čl. 7 ods. 1 dohovoru upravujúcich právo na prezumpciu neviny, osobnú slobodu, resp. právo na zákonné odsúdenie a potrestanie. V nadväznosti na uvedené ústavný súd pripomína, že procesné pravidlo *in dubio pro reo*, ktoré vyplýva zo zásady prezumpcie neviny, sa týka výlučne skutkových, a nie právnych otázok, vo vzťahu ku ktorým sa uplatňuje zásada *iura novit curia*. Vzhľadom na konštatovanú nemožnosť namietania skutkových otázok v konaní pred dovolacím súdom pri súčasnom vymedzení rozsahu prieskumu ústavného súdu týkajúceho sa práve napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje objektívnu nemožnosť vyslovenia porušenia práva na prezumpciu neviny v konkrétnom prípade sťažovateľa. Vo vzťahu k potenciálnemu porušeniu čl. 7 ods. 1 dohovoru zakotvujúceho latinskú zásadu *nullum crimen sine lege, nulla poena sine lege* ústavný súd uvádza, že v rozsahu svojho prieskumu neidentifikoval

žiadnu možnosť porušenia predmetného ustanovenia dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu. Najvyšší súd sa v napadnutom uznesení v celom rozsahu stotožnil s právnym názorom odvolacieho súdu týkajúcim sa právnej kvalifikácie skutkov sťažovateľa, ktorý bol uskutočnený v súlade s príslušnými ustanoveniami Trestného zákona, čo v nadväznosti na už uvedené aj náležite odôvodnil. Zároveň ústavný súd dodáva, že predmetom dovolacej argumentácie sťažovateľa neboli akékoľvek námietky vo vzťahu k druhu a výmeru uloženého trestu, a preto ani nemohli tvoriť predmet prieskumu pred ústavným súdom. Totožnú argumentáciu ústavného súdu je možné uplatniť aj k namietanému porušeniu čl. 5 ods. 1 písm. a) dohovoru zakotvujúceho možnosť pozbavenia osobnej slobody po zákonom odsúdení príslušným súdom.

18. Vo vzťahu k namietanému porušeniu práva podľa čl. 3 dohovoru ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ porušenie zákazu mučenia vo svojej ústavnej sťažnosti len stroho konštatoval, avšak skutkovo vôbec neodôvodnil. Ústavný súd pritom opakovane zdôrazňuje, že zo vzájomnej väzby medzi relevantnými ustanoveniami zákona o ústavnom súde (§ 123) vyplýva, že sťažovateľ musí označiť základné práva a slobody, vyslovenia porušenia ktorých sa domáha, a to nielen označením príslušných článkov ústavy, ale musí ich konkretizovať aj skutkovo (m. m. IV. ÚS 124/08, IV. ÚS 146/08), t. j. uviesť, z akých dôvodov malo dôjsť k ich porušeniu, a navrhnúť v tejto súvislosti dôkazy.

19. Procesnou námietkou sťažovateľa prezentovanou proti napadnutému uzneseniu je tvrdenie, že sa odvolací súd s jeho návrhmi na doplnenie dokazovania formálne nevysporiadal, čím malo dôjsť k zásadnému porušeniu práva na obhajobu a kontradiktórnosti konania, ktorým sa najvyšší súd v postavení dovolacieho súdu vôbec nezaoberal. Ústavný súd k tomu uvádza, že predmetné tvrdenie sťažovateľa je absolútne zavádzajúce, keďže najvyšší súd sa spomedzi všetkých dovolacích námietok zaoberal práve touto námietkou najvyčerpávajúcejšie. Uvedené bolo esenciálne spôsobené najmä tým, že táto procesná námietka smerovala proti postupu odvolacieho súdu, a teda dovolací súd bol povinný na ňu sťažovateľovi dať primeranú odpoveď. V prvom rade je však potrebné zopakovať, že sťažovateľ vo svojom dovolaní formálne vôbec nevymedzil dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, ktorý zodpovedá uplatnenej dovolacej námietke. Aj napriek uvedenej skutočnosti najvyšší súd pristúpil k dovolaciemu prieskumu materiálnym spôsobom, a teda sa touto námietkou sťažovateľa vecne zaoberal aj napriek formálnemu nedostatku podaného dovolania.

20. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia pritom vyplývajú nasledujúce dôvody, ktoré najvyššiemu súdu bránili konštatovať porušenie zákona z dôvodu zásadného porušenia práva na obhajobu sťažovateľa, k čomu v nadväznosti na zásadu voľného hodnotenia dôkazov najvyšší súd uviedol, že *„za porušenie práva na obhajobu v zmysle uvedeného dovolacieho dôvodu nemožno totiž považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov. Ak by záver súdu urobený v zmysle § 2 ods. 12 Trestného poriadku o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú, a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ktorá vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, a nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu.“* Podľa názoru dovolacieho súdu navyše v štádiu odvolacieho konania na rozdiel od hlavného pojednávania nie je nevyhnutné sa s každým návrhom na doplnenie

dokazovania osobitne vysporiadať, avšak postačuje, ak sa odvolací súd s nevyhovením takému návrhu vysporiada v rámci odôvodnenia svojho rozhodnutia.

21. Aj z uvedeného dôvodu ďalej najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia poukázal na príslušné časti odôvodnenia odvolacieho súdu, pričom zároveň zdôraznil, že *„bez ohľadu na to, že dovolací súd nemôže v podstateprehodnocovať (preskúmať) samotné vecné odôvodnenie nevyhovenia návrhu na doplnenie dokazovania, je žiaduce s ohľadom na argumentáciu dovolateľa na danom mieste tiež presnejšie poukázať na to, že odvolací súd v rámci svojho rozhodnutia najskôr vo všeobecnosti zdôraznil, že súd prvého stupňa dospel k skutkovo správnym záverom (priliehajúcim vykonanému dokazovaniu), že prokurátor uniesol dôkazné bremeno v rozsahu obžaloby a nebol teda dôvod na vyhovie d'alsším dôkazným návrhom obhajoby, a to i so súčasným odkazom na súvisiace závery - ohľadne rozsahu a ďalšieho nerozširovania dokazovania - uvedené v prvostupňovom rozsudku. Inak, zjednodušene povedané, vykonanie ďalšieho dokazovania v štádiu odvolacieho konania považoval súd za nadbytočné vzhľadom k tomu, že spáchanie skutku (ustálené v skutkovej vete) obvineným považoval za nepochybné preukázané už na základe pred súdom prvého stupňa vykonaného dokazovania. Následne na strane 16 a nasl. odôvodnenia rozhodnutia sa potom odvolací súd dokonca konkrétne vyjadruje k jednotlivým predloženým dôkazom, pričom z tam uvedených záverov je zrejmé, že navrhované dôkazy nepovažoval za potrebné v súdnom konaní vykonať buď z dôvodu už ich prechádzajúceho vykonania (nešlo teda o nové dôkazy, ale o návrh na zopakovanie niektorých dôkazov, vykonaných predtým na hlavnom pojednávaní), alebo z dôvodu, že príslušné skutočnosti už boli dostatočne preukázané inými dôkazmi, resp. niektoré navrhované dôkazy považoval za dôkazne bezvýznamné s odkazom na to, že sa týkajú okolností nepodstatnej pre rozhodnutie.“*. Na základe citovanej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu ústavný súd zastáva názor, že najvyšší súd sa aj s touto námietkou sťažovateľa vysporiadal ústavne konformným spôsobom, pričom vecne, jasne a zároveň presvedčivo poukázal na dôvody, ktoré viedli odvolací súd k nevyhoveniu návrhom sťažovateľa na doplnenie dokazovania v rámci odvolacieho konania, a v nadväznosti na to dôvody, prečo nedošlo ku konštatovaniu naplnenia dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

22. Ako dôkaz o náležitom vysporiadaní sa najvyššieho súdu aj s touto procesnou námietkou sťažovateľa v rámci dovolacieho konania slúži najmä skutočnosť, že príslušná časť odôvodnenia napadnutého uznesenia bola v podobe právnej vety publikovaná aj v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 5/2018 pod číslom R 43/2018 v znení: *„Ak v odvolacom konaní strana navrhla vykonať dôkaz a odvolací súd, konajúci na verejnom zasadnutí, jej nemieni vyhovieť, nie je potrebné, aby návrh formálne (s odrazom v zápisnici o verejnom zasadnutí) odmietol (na rozdiel od súdu prvého stupňa konajúceho na hlavnom pojednávaní*). Z hľadiska zachovania práv obhajoby [čomu zodpovedá aj dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku] je podstatné, či sa odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia s návrhom, resp. dôkaznou situáciou vo vzťahu k návrhom dotknutej okolnosti vysporiadal; k takému vysporiadaní môže dôjsť aj konkrétnym odkazom na odôvodnenie napadnutého rozsudku, s jeho prípadným doplnením.“* Schválenie predmetnej právnej vety trestnoprávnym kolégiom najvyššieho súdu je tak v priamom rozpore s tvrdeniami sťažovateľa, podľa ktorých sa najvyšší súd touto jeho námietkou arbitrárnym spôsobom vôbec nezaoberal.

23. V nadväznosti na dôvody formulované ústavným súdom v bodoch 14 až 22 odôvodnenia tohto rozhodnutia dospel ústavný súd k nasledujúcim záverom. Aj napriek skutočnosti, že v čase prijatia

ústavnej sťažnosti sťažovateľa na ďalšie konanie neboli ústavným súdom zistené dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde, po následných vyjadreniach účastníkov konania, s ktorými sa ústavný súd podrobne oboznámil, je možné konštatovať, že sťažovateľom napadnutým uznesením najvyššieho súdu nedošlo k porušeniu ním označených základných práv vyplývajúcich z ústavy a práv vyplývajúcich z dohovoru v ich materiálnom zmysle. V načrtnutých súvislostiach ústavný súd uzatvára, že najvyšší súd pred vydaním napadnutého uznesenia dodržal všetky procesné normy upravujúce priebeh rozhodovania o dovolaní sťažovateľa, pričom ich interpretácia a následná aplikácia je ústavnoprávne udržateľná.

24. Vzhľadom na to, že ústavnej sťažnosti sťažovateľa vyhovené nebolo, bolo bez právneho významu zaoberať sa ostatnými návrhmi sťažovateľa.

25. S ohľadom na dosiaľ uvedené bolo o ústavnej sťažnosti sťažovateľa rozhodnuté tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. marca 2021

Robert Šorl
predseda senátu